

Funkcją kwadratową lub trójmianem kwadratowym nazywamy funkcję:

$$f(x) = ax^2 + bx + c$$

określoną dla $x \in \mathbb{R}$, gdzie a, b, c są stałymi i $a \neq 0$.

Wykresem funkcji kwadratowej jest **parabola**. Znak współczynnika a decyduje o tym, w którą stronę są skierowane ramiona paraboli o równaniu $y = ax^2 + bx + c$: do góry ($a > 0$) czy do dołu ($a < 0$).

Wyróżnikiem trójmianu kwadratowego $ax^2 + bx + c$ nazywamy liczbę $\Delta = b^2 - 4ac$.

Miejsca zerowe funkcji kwadratowej

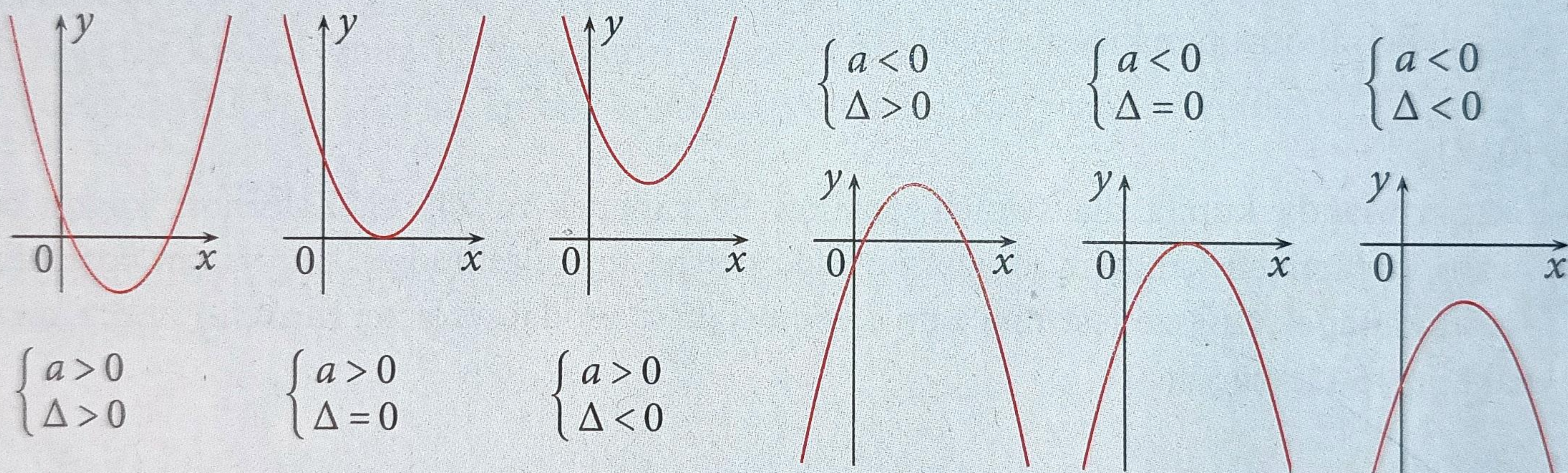
- Jeśli $\Delta > 0$, to funkcja ma dwa różne miejsca zerowe:

$$x_1 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a},$$

$$x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}$$

- Jeśli $\Delta = 0$, to funkcja ma jedno miejsce zerowe: $x_0 = -\frac{b}{2a}$ (nazywamy je **pierwiastkiem podwójnym**).
- Jeśli $\Delta < 0$, to funkcja nie ma miejsc zerowych.

Położenie wykresu funkcji kwadratowej $f(x) = ax^2 + bx + c$ względem osi x

Wzór funkcji kwadratowej

- Postać **ogólna**: $f(x) = ax^2 + bx + c, a \neq 0$.

Współrzędne wierzchołka paraboli:

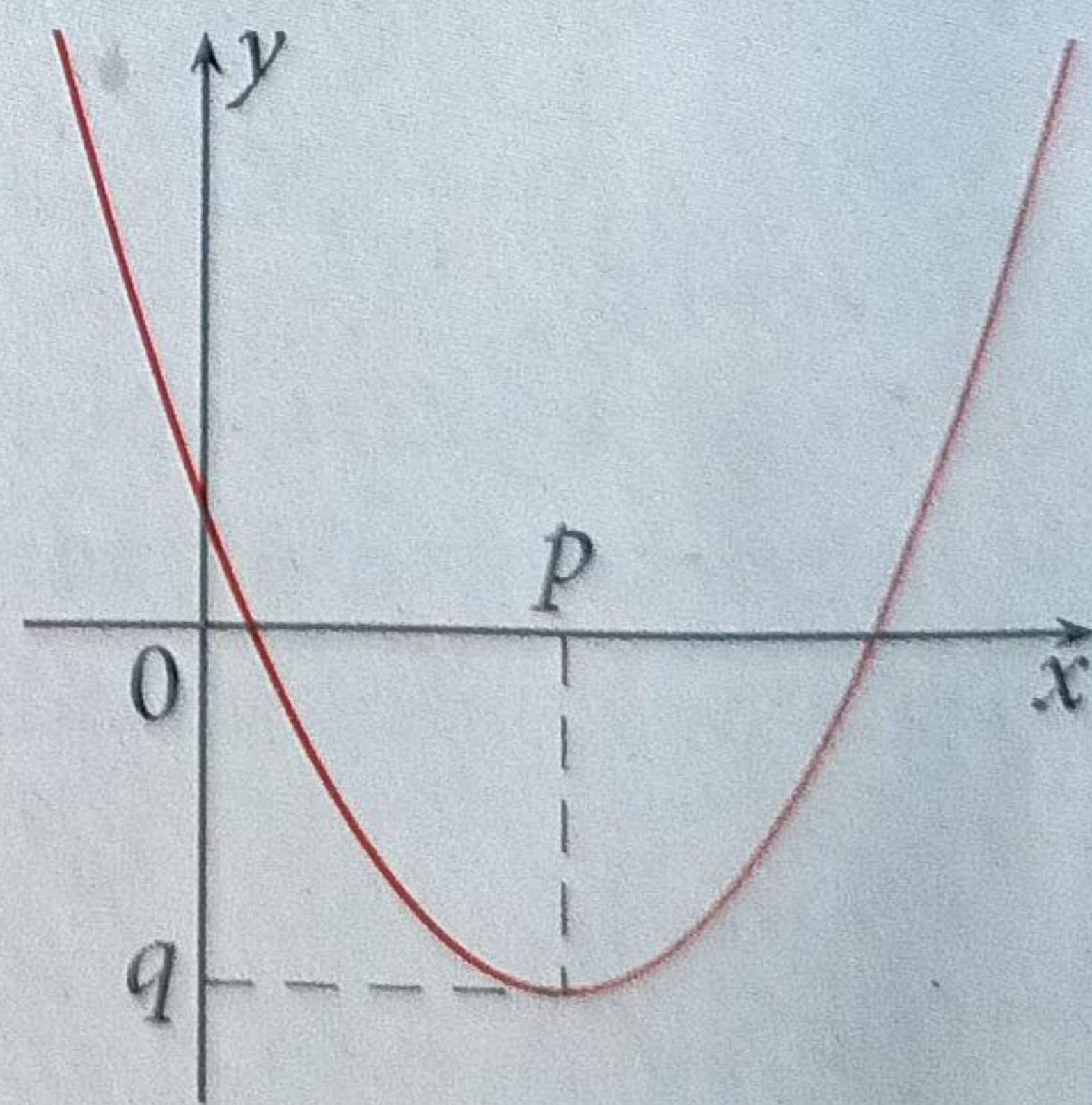
$$\left(-\frac{b}{2a}, -\frac{\Delta}{4a}\right)$$

- Postać **kanoniczna**: $f(x) = a(x - p)^2 + q, a \neq 0$.

Współrzędne wierzchołka paraboli: (p, q) , gdzie:

$$p = -\frac{b}{2a},$$

$$q = -\frac{\Delta}{4a}$$

- Postać **iloczynowa**:

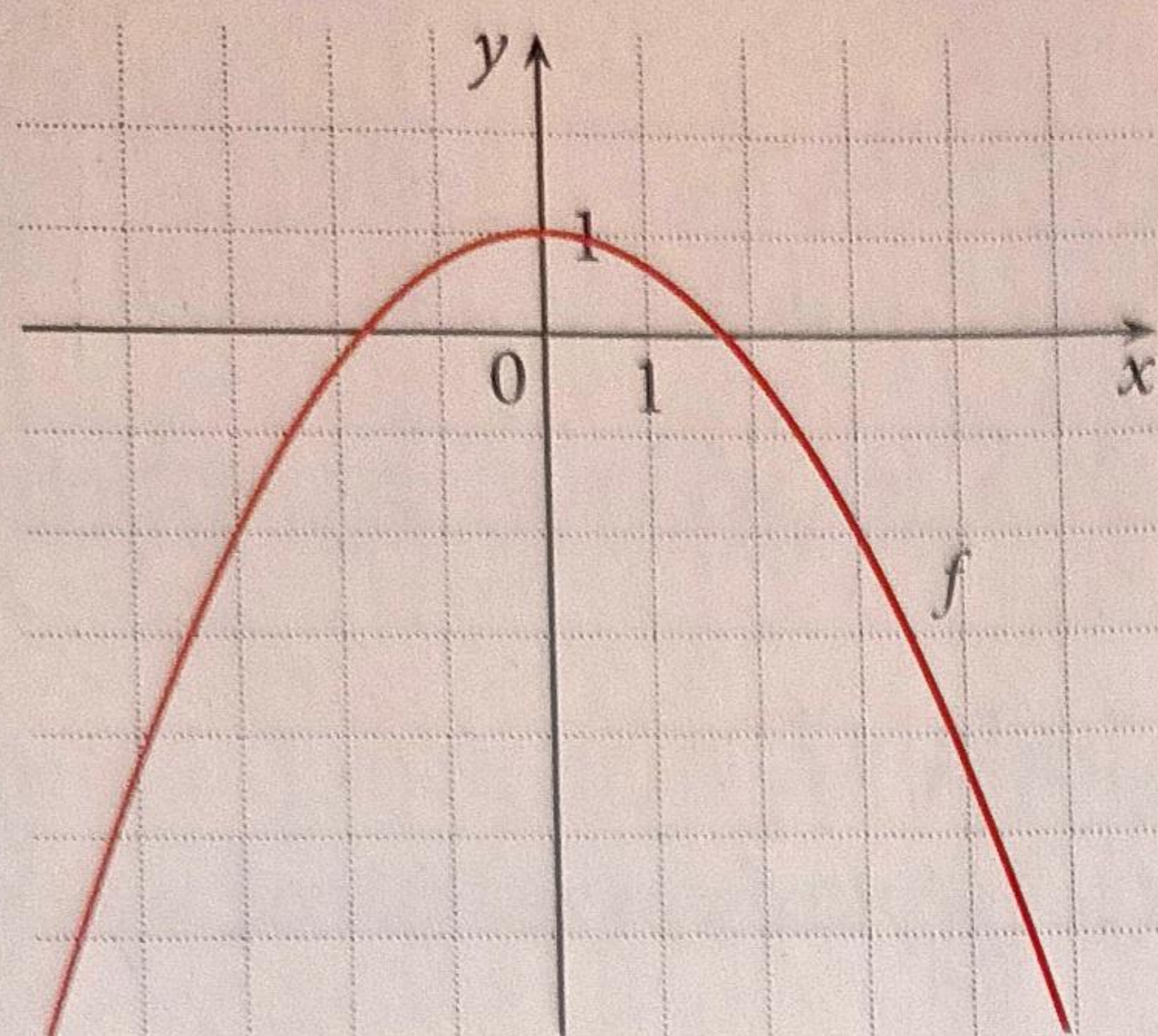
- jeśli $\Delta > 0$, to $f(x) = a(x - x_1)(x - x_2)$, gdzie x_1 i x_2 są miejscami zerowymi;

- jeśli $\Delta = 0$, to $f(x) = a(x - x_0)^2$, gdzie x_0 jest miejscem zerowym;

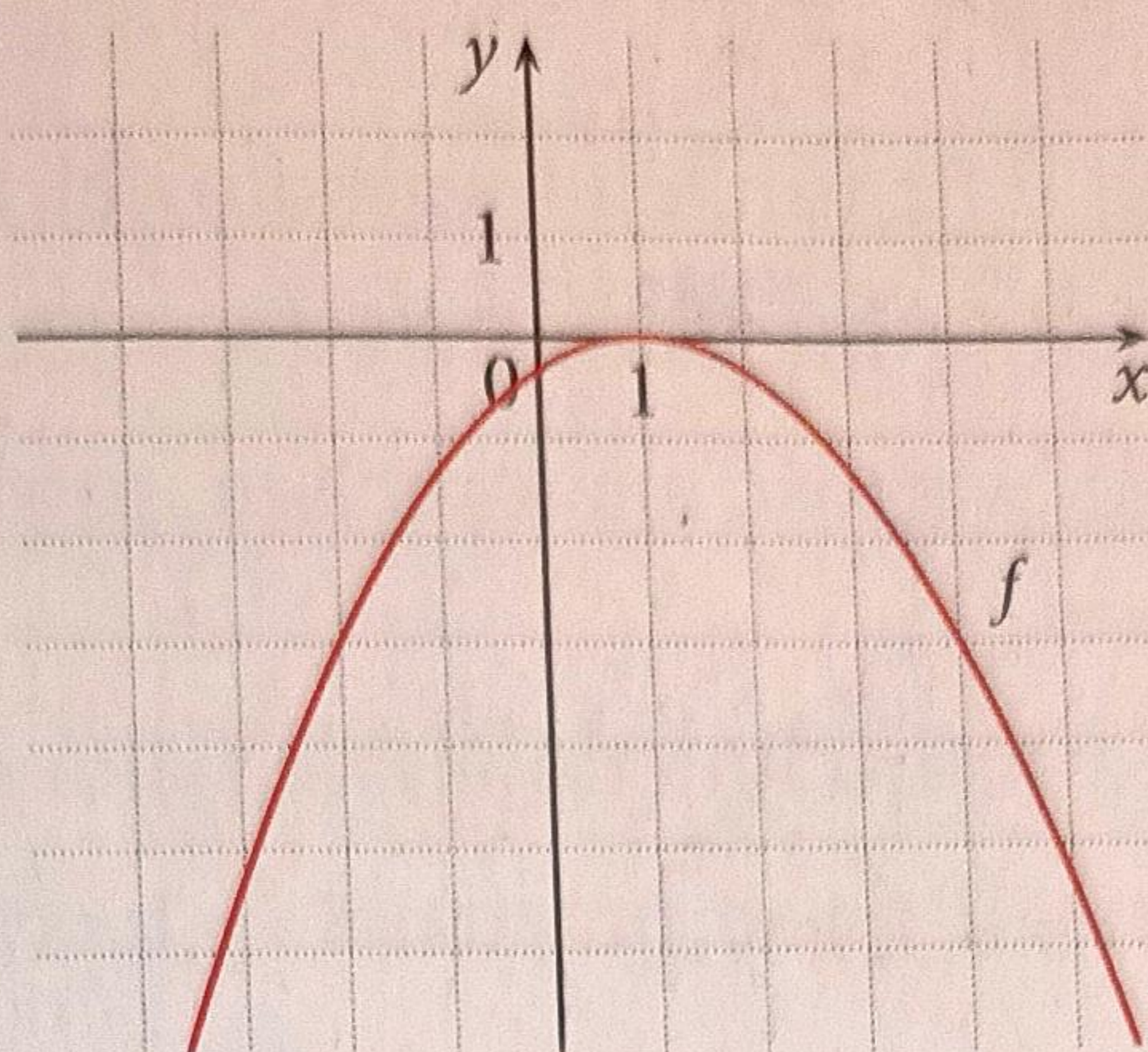
- jeśli $\Delta < 0$, to nie istnieje postać iloczynowa.

1. Wykres funkcji f przedstawiony na rysunku powstał w wyniku przesunięcia paraboli $y = -\frac{1}{3}x^2$. Podaj wzór funkcji f .

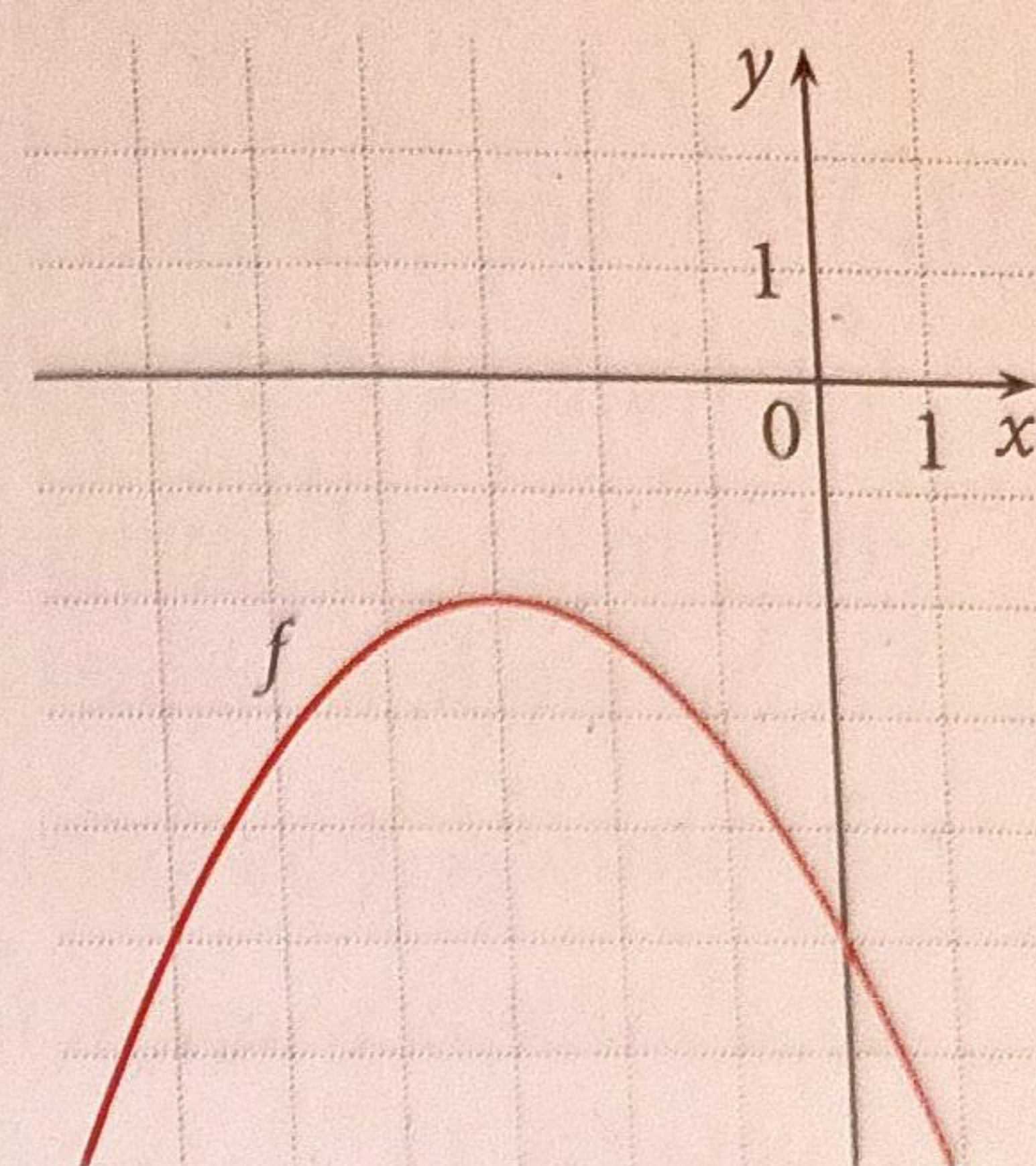
a)

b)

c)

2. Zapisz wzór funkcji f w postaci kanonicznej. Naszkicuj wykres funkcji f i podaj jej zbiór wartości.

a) $f(x) = -x^2 + 4x - 4$

b) $f(x) = x^2 + 6x$

c) $f(x) = 2x^2 - 4x + 4$

3. Podaj punkty przecięcia wykresu funkcji f z osiami układu współrzędnych. Zapisz wzór funkcji f w postaciach iloczynowej i kanonicznej oraz naszkicuj jej wykres.

a) $f(x) = x^2 - 4x + 3$

b) $f(x) = -x^2 - 4x + 5$

c) $f(x) = -2x^2 + 4x - 3$

4. Wyznacz przedziały monotoniczności oraz zbiór wartości funkcji f .

a) $f(x) = \frac{1}{4}x^2 - 6x + 7$

b) $f(x) = -5x^2 - 15x + 1$

c) $f(x) = x^2 - 4\sqrt{2}x - 2$

5. Wykresem funkcji $f(x) = 2x^2 + bx + c$ jest parabola o wierzchołku w punkcie W . Wyznacz współczynniki b i c oraz podaj najmniejszą wartość funkcji f .

a) $W = (0, 2)$

b) $W = (0, 0)$

c) $W = (2, 5)$

d) $W = (-1, -3)$

6. Zbiorem wartości funkcji $f(x) = -x^2 + 2x + c$ jest podany przedział. Wyznacz współczynnik c oraz wzór funkcji f w postaci kanonicznej.

a) $(-\infty; -2]$

b) $(-\infty; 0]$

c) $(-\infty; 4]$

d) $(-\infty; 3\sqrt{2}]$

7. Wyznacz miejsca zerowe funkcji f i zapisz jej wzór w postaci iloczynowej (jeśli jest to możliwe). Naszkicuj wykres funkcji f i odczytaj z niego, dla jakich argumentów funkcja przyjmuje wartości nieujemne.

a) $f(x) = x^2 + 4x - 5$

b) $f(x) = -x^2 + x + 6$

c) $f(x) = 2x^2 + 7x - 4$

8. Do wykresu funkcji kwadratowej $f(x) = x^2 + bx + c$ należą punkty A i B . Zapisz wzór funkcji f w postaciach kanonicznej i iloczynowej.

a) $A = (-1, 0), B = (5, 0)$

b) $A = (1, 0), B = (0, -3)$

c) $A = (2, 2), B = (3, 1)$

9. Wyznacz współczynnik a we wzorze funkcji kwadratowej $f(x) = a(x+1)^2 - 4$, jeśli:

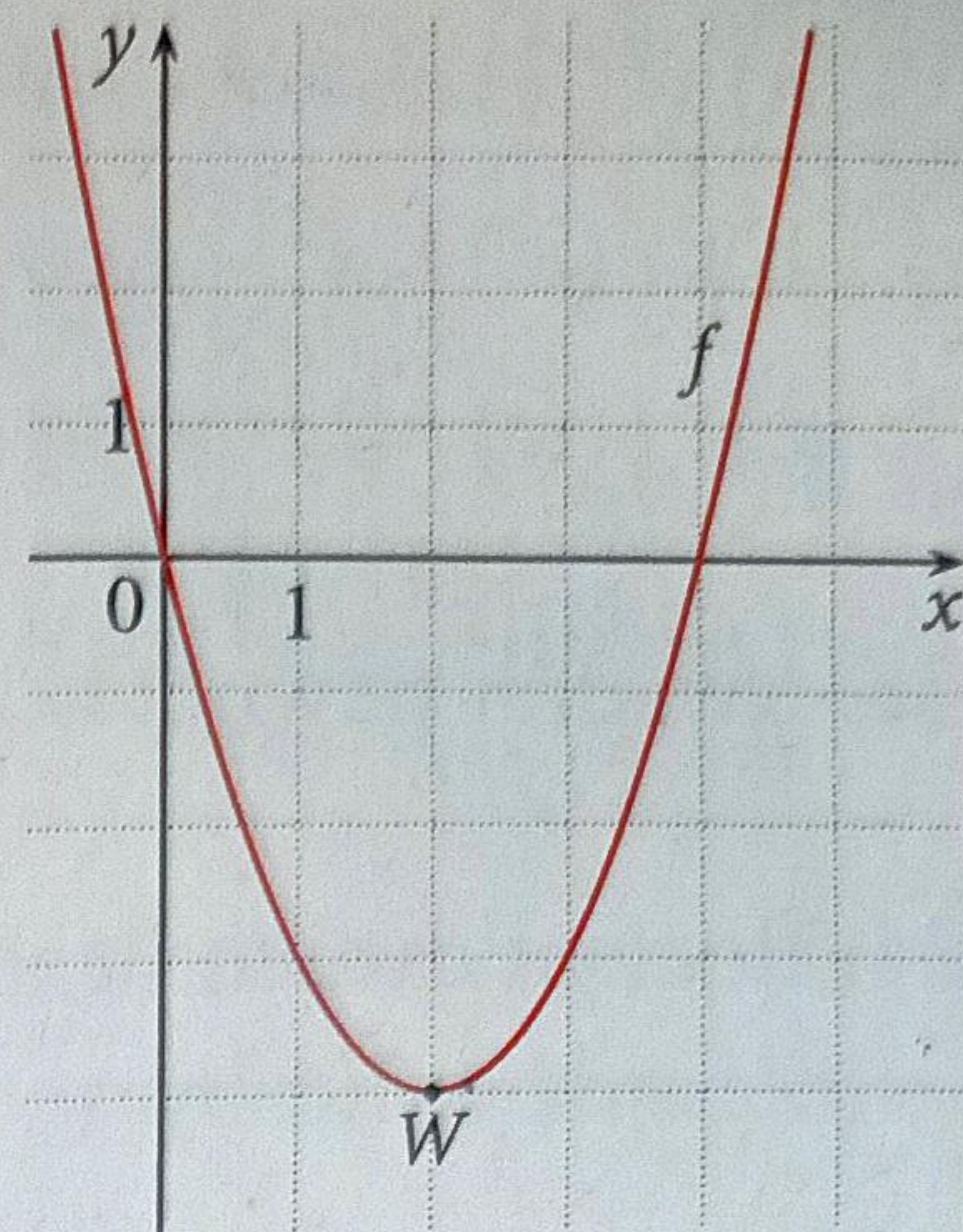
a) wykres funkcji f przechodzi przez punkt $P = (2, 14)$,

b) jednym z miejsc zerowych funkcji f jest liczba 1.

W zadaniach 33–40 wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Informacja do zadań 33–35

Na rysunku obok przedstawiony jest fragment paraboli będącej wykresem funkcji kwadratowej f . Wierzchołkiem tej paraboli jest punkt $W = (2, -4)$. Liczby 0 i 4 to miejsca zerowe funkcji f .

33. (0–1) CKE maj 2019 PP

Zbiorem wartości funkcji f jest przedział

- A. $(-\infty; 0]$ B. $[0; 4]$ C. $[-4; \infty)$ D. $[4; \infty)$

34. (0–1) CKE maj 2019 PP

Największa wartość funkcji f w przedziale $[1; 4]$ jest równa

- A. -3 B. -4 C. 4 D. 0

35. (0–1) CKE maj 2019 PP

Ośią symetrii wykresu funkcji f jest prosta o równaniu

- A. $y = -4$ B. $x = -4$ C. $y = 2$ D. $x = 2$

36. (0–1) CKE maj 2018 PP

Wykresem funkcji kwadratowej $f(x) = x^2 - 6x - 3$ jest parabola, której wierzchołkiem jest punkt o współrzędnych

- A. $(-6, -3)$ B. $(-6, 69)$ C. $(3, -12)$ D. $(6, -3)$

37. (0–1)

Wierzchołek paraboli $y = x^2 + 4x$ leży na prostej danej równaniem

- A. $y = -x$ B. $y = x$ C. $y = 2x$ D. $y = 4x$

38. (0–1) CKE maj 2021 PP

Funkcja kwadratowa f określona wzorem $f(x) = -2(x + 1)(x - 3)$ jest malejąca w przedziale

- A. $[1; \infty)$ B. $(-\infty; 1]$ C. $(-\infty; -8)$ D. $[-8; \infty)$

39. (0–1) CKE maj 2020 PP

Równanie $x(x - 2) = (x - 2)^2$ w zbiorze liczb rzeczywistych

- A. nie ma rozwiązań.   C. ma dokładnie jedno rozwiązanie: $x = 0$.
B. ma dokładnie jedno rozwiązanie: $x = 2$.   D. ma dwa różne rozwiązania: $x = 1$ i $x = 2$.

40. (0–1)

Wskaż nierówność, którą spełnia każda liczba rzeczywista.

- A. $6x^2 + x + 1 > 0$ C. $x^2 - 100x + 25 \geq 0$
B. $\frac{1}{4}x^2 - \frac{1}{2}x + \frac{1}{8} > 0$ D. $x^2 - 3x + 2 \geq 0$